

Juryrapport Nederlands Letterenfonds Vertaalprijs 2018

Een van de Letterenfonds Vertaalprijzen voor de vertaler als cultureel bemiddelaar gaat traditiegetrouw elke twee jaar naar een buitenlandse vertaler die zich op een buitengewone manier verdienstelijk heeft gemaakt voor de verspreiding van Nederlandstalige literatuur, niet alleen als vertaler van die literatuur, maar ook door bijvoorbeeld titels voor vertaling aan te dragen bij uitgevers in zijn of haar eigen land en aspirant-vertalers of minder ervaren collega's te laten profiteren van zijn of haar kennis en ervaring.

Het is inmiddels de elfde keer dat deze prijs wordt uitgereikt. Eerder ging hij naar Franco Paris uit Italië, Irina Michajlova uit Rusland, Adam Bzoch uit Slowakije, Olga Krijtova uit Tsjechië, Gheorghe Nicolaescu uit Roemenië, Ingrid Wikén Bonde uit Zweden, Diego Puls die zijn tijd verdeelt tussen Nederland en Argentinië, Claudia di Palermo uit Italië, David Colmer uit Australië en Alicja Oczko uit Polen.

Dit jaar gaat de Nederlands Letterenfonds Vertaalprijs voor buitenlandse vertalers naar een wel heel bijzonder iemand, iemand die weliswaar niet Nederlands van geboorte is, maar gezien haar Belgisch/Vlaamse achtergrond wel Nederlandstalig. Haar naam is Goedele De Sterck, een naam die in Spanje, het land waar ze al sinds 1989 woont en waarvan ze zich de taal zo heeft eigen gemaakt dat ze er niet *uit* maar *in* vertaalt, wordt uitgesproken als Go-ee-dee-lee Dee Estercke.

In 2014 was het thema van de Literaire Vertaaldagen 'Vertalers met de billen bloot – mythes en taboes van het literair vertalen'. Een van de sprekers was Goedele De Sterck, die het aloude taboe kwam slechten dat vertalers – en zeker literair vertalers – per definitie in hun moedertaal horen te vertalen. Volgens haar kon op deze regel een uitzondering worden gemaakt indien 'de hoofdingrediënten' van haar 'hoogstpersoonlijke anderstalige vertalerscocktail' aanwezig waren: 'leven in de doeltaal (en dat gedurende vele jaren, want input is van essentieel belang), of beter gezegd bewust leven in de doeltaal, en wel in een voortdurende staat van alertheid, gekoppeld aan een onuitblusbare passie voor taal, letterkunde en cultuur'. Zij noemde zichzelf geen 'vreemde eend in de bijt', maar een exponent 'van de verhoogde mobiliteit in een geglobaliseerde wereld die uitmondt in een toenemende hybridisering, waardoor het moedertaalprincipe tot een mythe verwordt'. Dat 'bewuste leven in de doeltaal' verwezenlijkte Goedele De Sterck door haar in Leuven begonnen studie Romaanse Filologie voort te zetten aan de Universiteit van Salamanca, in diezelfde plaats vervolgens een man te vinden (geheel volgens de voorspelling van haar moeder, zo voegde ze er tijdens haar Vertaaldagenlezing aan toe) en zich aldaar voorgoed te vestigen.

Na haar afstuderen heeft Goedele deelgenomen aan tal van vertaalworkshops van het Vertalershuis Amsterdam en het Expertisecentrum Literair Vertalen, zoals de Zomercursus Nederlands-Spaans in 1999 in Utrecht en vertaalworkshops in onder andere Barcelona en Madrid.

Het resultaat mag er zijn: 12 literaire vertalingen, variërend van Nescio en Inge Schilperoort tot Erwin Mortier en Tommy Wieringa; 16 literaire-nonfictievertalingen, variërend van Johan Huizinga en Lieve Joris tot Minka Nijhuis en Frank Westerman; 42 vertalingen van kinder- en jeugdboeken, variërend van Guus Kuijer en Karina Schaapman tot Burny Bos en Toon Tellegen; en 5 graphic novels van onder anderen Bart Moeyaert en Reid, Geleijnse en Van Tol, de scheppers van *Fokke & Sukke*.

Behalve als deelnemer heeft Goedele regelmatig opgetreden als organisator en moderator van vertaalworkshops, laatstelijk vorig jaar in Madrid, waar onder haar leiding een fragment van het boek *Een woord een woord* van Frank Westerman werd behandeld. Een speciale vermelding verdient de ‘Ana Crespo-vertaalworkshop’ die Goedele in mei 2007 in Madrid organiseerde en op een ontroerende manier leidde ter nagedachtenis van (aan?) haar collega en vriendin Ana Crespo, ook zo’n vertaalster en docente die zich door tal van initiatieven onvermoeibaar heeft ingezet voor het Nederlands in Spanje maar dat helaas veel te kort heeft mogen doen. Het Letterenfonds eert om die reden met deze bekroning ook een beetje Ana, in de wetenschap dat niemand daar meer achter zal staan dan de laureate van dit jaar.

Ten slotte mag niet onvermeld blijven hoezeer Goedele zich inzet voor de aanwas van jonge literair vertalers Nederlands-Spaans, in de eerste plaats natuurlijk door haar baan bij de Universiteit van Salamanca, waar ze zich sinds 2012 bezighoudt met onderwijs op het gebied van de theorie en praktijk van het literair vertalen, maar ook als beoordelaar van proefvertalingen voor het Nederlands Letterenfonds, als mentor van beginnende vertalers in het kader van het mentoraatsprogramma van het Expertisecentrum Literair Vertalen en het Nederlands Letterenfonds en door haar betrokkenheid bij CELA, het Europese talentontwikkelingsprogramma voor jonge schrijvers en vertalers dat hier zojuist tijdens deze Literaire Vertaaldagen is gepresenteerd.

De eerste zegetocht van de Nederlanden tegen de Spanjaarden begon op 1 april 1572 in het noorden, toen de Watergeuzen Den Briel innamen; de tweede zegetocht begon op 3 november 1666 in de zuidelijke Nederlanden, toen in Turnhout een meisje het levenslicht zag dat met haar ‘onuitblusbare passie voor taal, letterkunde en cultuur’ niet alleen Spanje, maar de hele Spaanstalige wereld voor de Nederlandstalige literatuur veroverde.

Het Nederlands Letterenfonds is Goedele De Sterck dankbaar voor haar inspanningen voor de Nederlandstalige literatuur, in haar hoedanigheid van vertaler, van ambassadeur en van opleider van vertalers, en hoopt dat zij daarmee nog tot in lengte van jaren door zal willen en kunnen gaan. Het fonds brengt zijn dankbaarheid graag tot uitdrukking met deze prijs.